

11. april 2008

Danske asylforhold i Europaparlamentets søgelys

af Amila Jašarević, Borgere for et anstændigt Danmark

Europa-Huset i Indre København dannede torsdag rammen om et møde mellem Europaparlamentets Komité for Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (LIBE) og en bred skare af danske organisationer og enkeltpersoner, der arbejder med asylområdet. Til stede var også to irakiske kvinder, der har tilbragt adskillige år i de danske asylcentre, og som fik lejlighed til at fortælle delegationens medlemmer om deres personlige erfaringer med systemet. Mødet var det første punkt på delegationens besøg i Danmark, som også vil omfatte besøg på asylcentre Kongelunden og Sandholm, herunder også fængslet i Sandholm, samt møder med Røde Kors og en embedsmand fra Integrationsministeriet – en kølig modtagelse af LIBE, som er vant til at blive modtaget af de ansvarlige ministre.

Under dette indledende møde blev delegationens medlemmer klogere på en række problematiske forhold i det danske asylsystem og asylansøgenes vilkår generelt. Anne Nielsen, landsformand for SOS Mod Racisme, fremhævede de mange år tilbragt i lejrene som et af de største problemer. Flere hundrede asylansøgere har i årevis siddet i lejrene, afvist og afskåret fra at deltage i det danske samfund, men uden mulighed for at tage tilbage til deres stadig krigshærgede lande. Selv om udlændingemyndighederne ved, at disse asylansøgere ikke kan sendes tilbage, nægter man dem asyl for at statuere et eksempel og skræmme andre flygtninge fra at søge beskyttelse i Danmark.

Nina Lassen fra Dansk Flygtningehjælp og advokat Helge Nørrung gennemgik nogle af de mange lovændringer, der siden 2002 har gjort store indhug i udlændinges retssikkerhed i Danmark. Det er blevet muligt at foretage administrative udvisninger uden nogensinde at stille folk for en dommer. Flygtningenævnet, der tidligere bestod af syv medlemmer, består nu kun af tre. Nævnets afgørelser kan ikke ankes, selv om sagerne handler om liv og død, og der er ingen krav til tolkenes kvalifikationer. Asylansøgere kan ikke bede ombudsmanden kigge på deres sag – han skal tage en sag op af eget initiativ. Udlændingemyndighederne ignorerer anmodningerne fra FN's Flygtningekommissariat om at give beskyttelse til asylansøgere fra Somalia og den sydlige og centrale del af Irak. Man definerer flygtninge på en anden måde end FN og Danmarks nabolande og kigger kun på, om ansøgeren er individuelt forfulgt. Desuden er konventionen blevet brudt mindst én gang, da en ung mand blev sendt tilbage til sit land, hvor han var blevet tortureret og hvor han efter tvangshjemsendelsen blev det igen.

Derudover var der alle problemerne, som er forankret i asylansøgenes hverdag. Da regeringen har besluttet, at de ikke må integreres, lever de på mange måder en paralleltilværelse udenfor samfundet. Lejrene er som regel placeret langt væk fra anden bebyggelse, og asylansøgerne har ikke råd til busbilletter. De fleste asylbørn får heller ingen kontakt til jævnaldrende danske børn, da de ikke har ret til at komme i folkeskolen, men i stedet i årevis henvises til centerskolerne, hvis undervisning ligner den, skolebørn i folkeskolens modtageklasser får. Men hvor man højst må gå i modtageklasse i to år, er der ingen øvre grænse for, hvor længe børn må gå i centerskolerne. Disse er både fagligt og socialt meget ringere end folkeskolerne, ikke mindst fordi børnene hele tiden skal flytte fra lejr til lejr. De vokser op i lejre befolket af dybt traumatiserede mennesker, og udvikler psykiske sygdomme, man hidtil aldrig har set i Danmark, oplyste børnepsykiater Bente Rich. Om børnenes situation kunne Inger Neufeld fra Red Barnet tilføje, at over 60 procent af uledsagede børn sporløst forsvinder, mens deres sag er under behandling.

LIBE-delegationen spurgte interesseret til Danmarks sortering i kvoteflygtninge på baggrund af deres "integrationspotentiale". Sorteringen udvander hele konceptet, som netop blev skabt for at redde dem, der ikke kan redde sig selv. De fik indsigt i de såkaldte motivationsfremmende foranstaltninger, der blandt andet betyder meldepligt hos politiet flere gange om ugen, som år ud, år ind stiller asylansøgeren det samme spørgsmål: "Hvorfor rejser du ikke hjem?". Fængsling af asylansøgere i flere måneder forekommer også hyppigt og betyder ofte, at man splitter familier, idet man som regel fængsler faderen for at sikre sig, at resten af familien bliver, hvor de er. I februar 2008 var 83 asylansøgere fængslet, fortalte Michala Clante Bendixen fra Komitéen Flygtninge Under Jorden.

Selv om integrationsminister Birthe Rønn Hornbech (V) ikke ville mødes med delegationen, har myndighederne taget skridt i forbindelse med besøget. En, der regelmæssigt kommer i Center Kongelunden, fortæller at ansatte fra Udlændingestyrelsen har for første gang nogensinde været ude i Center Kongelunden og spurgt beboerne, om de havde spørgsmål og problemer, de ville snakke om. Også Røde Kors har oppet sig – ifølge en af Kongelundens beboere er vinduerne blevet pudset alle vegne og man har tilbudt de af centrets beboere, der bor i containerskure, andre værelser. I Sandholm er to værelser blevet nyistandsat til fremvisning, dog med bedre ting end "standardudstyret", fortæller en beboer fra lejren.

Delegationen, som tidligere har skrevet meget kritiske rapporter om andre landes asylsystemer, får syn for sagen fredag.